

Lustrumrede NOB 2019 – Bartjan Zoetmulder

Goedemiddag dames en heren, welkom op ons lustrumcongres. Aan mij de eer om vandaag, als uw voorzitter, geen jaarrede maar een lustrumrede uit te spreken. Dat maken niet alle voorzitters mee.

Ik begin mijn verhaal van vandaag met een citaat uit de notulen van het NOB-bestuur uit 1978. Dat gaat als volgt. “Er blijkt een telfout gemaakt te zijn, waardoor de geplande viering van het 25-jarig bestaan in 1978 onjuist is. De NOB is opgericht op 6 november 1954, waardoor de vereniging in 1978 nog ‘maar’ 24 jaar bestaat. Moet de viering toch doorgaan? De Koepelkerk van het Sonesta-hotel is al gereserveerd.” Einde citaat.

U ziet, ook fiscalisten vertellen zich wel eens – en dat kan lastige dilemma’s opleveren. Voor alle zekerheid heb ik dit voorval uit de NOB-geschiedenis in het dagelijks bestuur besproken. We zijn met z’n allen driftig gaan rekenen, maar nee, geen twijfel mogelijk: de NOB bestaat in 2019 echt 65 jaar.

Nogmaals, ik heet u hartelijk welkom op ons lustrumcongres. Allereerst alvast een speciaal welkom aan de Staatssecretaris van Financiën; hij zal zich iets later vanmiddag bij ons voegen. De eigen leden uiteraard en zeker diegenen die er dit jaar voor het eerst bij zijn. En daarnaast onze vele gasten – vertegenwoordigers van het Register

Belastingadviseurs, fiscalisten en andere professionals werkzaam bij de Belastingdienst en het ministerie van Financiën, het parlement, de rechtspraak, de wetenschap, het bedrijfsleven, diverse collega beroepsorganisaties, internationale organisaties en de media. U doet er allemaal toe als stakeholder in de fiscale arena en het doet mij daarom een enorm genoegen u hier bijeen te zien.

Een 65-jarige heeft veel te vertellen, want we hebben veel meegemaakt met elkaar. Maar wat dan precies? Om een beeld te krijgen hoe de eerste jaren van de NOB verliepen is er anno 2019 maar één bron: de bewaarde notulen van het toenmalige NOB-bestuur – ik citeerde er al uit. Wie de moeite neemt zich in die notulen te verdiepen stuit op boeiende fiscale geschiedenis. Ik geef nog een voorbeeld, nu uit 1957.

Ook in de begintijd reageerde de NOB al op in de maak zijnde fiscale wetgeving, zoals onze huidige Commissie Wetsvoorstellen nu al zoveel jaren doet. De commissie van toen deed dat onder de naam Dringende Onderwerpen Commissie, ofwel DOC. En ze leverde geen commentaar, zoals de Commissie Wetsvoorstellen, nee, ze stuurde een request. En dan niet aan de Tweede Kamer, maar aan de minister van Financiën *himself*. En dat was destijds Henk Hofstra, ik denk toch wel een van de bekendste Nederlandse fiscalisten van de twintigste eeuw. Zo lezen we in de notulen dat het request dat de Orde aan de minister heeft gestuurd over de

voorraadwaardering is afgewezen. Citaat: “Er wordt besloten het requesteren voorlopig te beperken, want minister Hofstra zal toch niet op een request van de Orde ingaan.” Einde citaat. Dan hebben we tegenwoordig toch meer succes met onze inbreng!

In het kort: de NOB was in de eerste jaren van haar bestaan een kleine club; pas in 1966 werd het honderdste lid ingeschreven. De leden hadden volop werk, aanvankelijk grotendeels nationaal, later ook steeds meer internationaal. De verhouding met de fiscus wisselde: nu eens was er een periode sprake van relatief goede betrekkingen, dan weer domineerden de altijd tussen beide partijen bestaande belangentegenstellingen de onderlinge relaties voor een tijd.

Als we willen weten hoe de NOB-geschiedenis tussen pakweg 1970 en 2004 in grote lijnen is verlopen dan hebben we een goede bron aan de feestrede die ons vooraanstaand lid Nico Nobel op 3 juni 2004 uitsprak op de NOB-jaarvergadering ter ere van ons 50-jarig bestaan. Nobel was medio jaren zeventig lid geworden van de NOB, maar hij vond het aanvankelijk geen inspirerend gezelschap en noemde het zelfs “een in zichzelf gekeerd oudeherenclubje”.

Dat was niet bepaald een vleiende uitspraak, maar Nobel haast zich daarna om te melden dat er niet lang nadat hij lid was geworden in de NOB een ingrijpend moderniserings- en professionaliseringsproces op gang

kwam. Hij heeft daar zelf als bestuurslid vele jaren actief aan bijgedragen. Ik citeer hem in dat verband nog even. Ter herinnering: we hebben het over de roerige jaren zeventig. Nobel zegt: “Veel energie ging zitten in het bestrijden van het imago van de belastingadviseur als fiscale trapezwerker.” Een term die we gelukkig niet zo vaak meer horen als het over NOB-leden gaat.

Het groeiende belang van de NOB in de fiscale arena valt natuurlijk mede af te lezen aan het aantal leden. We begonnen in 1954 met 30 leden. Pas 12 jaar later, in 1966, werd de 100 gepasseerd. Nog weer 10 jaar verder, in 1976, komen we tot 240. De grote groei begint in de jaren tachtig en zet zich door in de jaren negentig: 750 leden in 1986, ruim 2.000 in 1995 en 3.000 bij de eeuwwisseling. De groei hield niet op: we passeerden de 5.000 leden in 2017 en nu, in 2019, hebben we ruim 5.200 leden.

Ik ga nog even terug naar wat Nico Nobel constateerde: vanaf eind jaren zeventig werkt de NOB met volle kracht aan zowel de professionalisering van de aangesloten leden als aan die van de eigen organisatie. De SOB, de Stichting Opleiding Belastingadviseurs wordt opgericht, die de Beroepsopleiding Belastingadviseurs opzet en uitvoert, waar universitair afgestudeerde fiscaal juristen en fiscaal economen de beginselen van het belastingadviesvak leren – zowel vaktechnisch als qua vaardigheden. Sinds vijf jaar organiseert de SOB ook vele cursussen en trainingen in

het kader van de voor alle NOB-leden verplichte Permanente Educatie. In die categorie – Permanente Educatie – vallen ook onze jaarcongressen, waarin altijd de bredere, ook niet-fiscale ontwikkelingen centraal staan die ons vak raken of zullen gaan raken. Fiscale ethiek is er daar een van.

Een hoeksteen van de NOB is de Code of Conduct, waarin staat beschreven aan welke regels NOB-leden zich moeten houden. Daarnaast hebben we een goed functionerende tuchtrechtspraak, waar iedere belanghebbende, inclusief de Belastingdienst, die meent door een NOB-lid niet goed te zijn behandeld, zich kan melden. De Code of Conduct en de wijze waarop daar concreet invulling aan wordt gegeven door de kantoren en de individuele NOB leden vormt onderdeel van het toetsingskader voor de tuchtrechter.

Vanaf de jaren negentig hebben we vaktechnische secties opgericht, waar specialisten in een bepaalde belastingsoort nauwgezet de ontwikkelingen op hun vakgebied volgen. Inmiddels hebben we 13 van zulke secties. Onze Commissie Wetsvoorstellen levert al tientallen jaren uitgebreid commentaar op aanhangige fiscale wetsvoorstellen – sinds enkele jaren ook via de internetconsultaties die Financiën organiseert.

We hebben een Commissie Beroepszaken, die alle niet-fiscale ontwikkelingen rond het vak volgt en de gevolgen voor de leden in kaart brengt. Al een flink

aantal jaren houden we nauwgezet alles in de gaten wat van invloed kan zijn op het Nederlands vestigingsklimaat – primair fiscaal, maar ook breder. En niet in de laatste plaats houden we ons bezig met de fiscale rechtszekerheid en rechtsbescherming. Dit wordt, misschien wel helaas moet ik erbij zeggen, een steeds belangrijker onderwerp.

Om het plaatje compleet te maken, vertel ik u dat de NOB ook bestaat uit de Jonge Orde van Belastingadviseurs, de Medior Orde van Belastingadviseurs, klankbordgroepen voor kleine en middelgrote kantoren en een grote sectie bedrijfsfiscalisten. Tot slot is er een vrouwen netwerk in oprichting. Mijn persoonlijke hoop is dat het niet al te lang meer duurt voordat we de eerste vrouwelijke NOB voorzitter mogen benoemen.

En bij dat alles: in de Muiderpoort hebben we een onmisbaar bureau dat alle zaken organisatorisch in goede banen leidt. Ook vandaag weer, in nauwe samenwerking met de lustrumcongres commissie. Voor hen vraag ik nu alvast een groot applaus!

Mijn conclusie: anno 2019 is de NOB een volwassen beroepsorganisatie, die met beide benen in de maatschappij staat. Hoe we ons daarbij opstellen en wat we daaraan nog zouden moeten verbeteren is doorlopend onderwerp van gesprek. Ook vandaag zal dit

veelvuldig aan de orde komen tijdens het lustrumcongres.

Vorig jaar vertelde ik u over de ambitie van de NOB om ons meer op te stellen als een proactieve fiscale denktank. Wij zijn er van overtuigd dat discussies tussen fiscale stakeholders wel wat meer ondersteund kunnen worden met relevante feiten en analyses. Ik denk dat we wel kunnen stellen dat we daar het afgelopen jaar geen gras over hebben laten groeien.

[slide met krantenkoppen].

Ruim 50 keer kwamen NOB vertegenwoordigers aan het woord in de media. Als het ons te gortig werd, hebben we zelfs brandbrieven gestuurd aan de Tweede Kamer. Tijdens de nieuwjaarsreceptie van NL Fiscaal in Nieuwspoort heb ik een lans gebroken voor meer inhoud en nuance in het publieke fiscale debat. Soms is het daarmee ernstig gesteld. Als ik politici vergelijkingen hoor maken over bijvoorbeeld belastingafdracht van bedrijven en daarbij steeds een fundamenteel onderdeel van ons wettelijk systeem, de deelnemingsvrijstelling, wordt genegeerd dan word ik daar wel eens moedeloos van. De NOB is voorstander van alle vormen van discussie over fiscale wet en regelgeving, maar doe dat aub wel op basis van de juiste feiten. We spelen de liever de rol van vraagbaak en sparringpartner dan van fiscale factchecker.

Omdat de NOB een open dialoog tussen alle stakeholders in het fiscale speelveld heel belangrijk vindt, organiseerden we op 28 mei jongstleden het eerste fiscale stakeholdersdiner. Onder het motto ‘We praten liever met klaar dan over elkaar’ schoven ruim 100 belangrijke spelers uit de fiscale arena aan en er was ruimschoots de gelegenheid om van gedachten te wisselen.

Wij zijn ook op zoek gegaan naar een communicatiekanaal voor onze proactieve fiscale denktank strategie. Daarvoor hebben we bij Nieuwspoort in Den Haag nu de Belastingpoort opgericht. Daar zullen meerdere keren per jaar actuele fiscale onderwerpen worden besproken, met als doel om de fiscale achtergrond duidelijk in beeld te krijgen en waar nodig over alternatieven te praten. Wij benadrukken hierbij onze onafhankelijke positie ten opzichte van de politiek. Het gaat ons om de inhoud en op basis daarvan moeten de keuzes gemaakt worden door de beleidsmakers. De eerste bijeenkomst is op 25 juni en zal in het teken staan van excessief lenen bij de eigen BV.

Tot slot wil ik aandacht vragen voor de relatie tussen de belastingadviseurs en de belastingdienst. Afgelopen vrijdag hebben wij, samen met het Register Belastingadviseurs, de uitkomsten van het onderzoek naar de relatie met en de kwaliteit van de dienstverlening van de belastingdienst gepresenteerd.

Het is de vierde keer dat dit onderzoek is gedaan en we hebben input gekregen van 3000 belastingadviseurs. Als je nagaat hoeveel belastingplichtigen deze vertegenwoordigen dan is dit een zeer relevante bron. Even ter vergelijking, op de Fiscale Monitor van de overheid zelf hebben slechts 81 belastingadviseurs input gegeven.

De uitkomsten van het rapport laten zich als volgt samenvatten. Met de toegankelijkheid van de belastingdienst is het niet best gesteld, maar als je eenmaal een vast contactpersoon hebt dan stijgt de waardering van de dienstverlening enorm. De gemiddelde beoordeling van de dienstverlening is echter gedaald tot een 6- en dat baart zorgen. Communicatie is key en de technologie om dat te doen is voorhanden en voldoet bovendien aan alle veiligheidsnormen. Wij zijn sowieso van mening dat IT issues, in deze technologisch geavanceerde tijd, bij communicatie danwel bij de uitvoering van wetgeving naar onze mening nooit een reden mogen zijn om iets wel of niet te doen. Als NOB zeggen we daarom: politiek, geef de Belastingdienst voldoende middelen om te investeren in IT infrastructuur en personeelsbestand en maak gebruik van de beschikbare technologie!

Daarnaast geven veel van de respondenten aan dat de verhouding met de belastingdienst in de loop van de tijd is verhard en de opstelling van de inspecteurs geleidelijk steeds formeler is geworden. Toen wij afgelopen vrijdag

de uitkomsten van het rapport op het Ministerie van Financiën bespraken, hebben we het ook gehad over de mogelijke redenen voor het verharden van de relatie. We concludeerden dat dit deels is te wijten aan de focus op bestrijding van belastingontwijking aan de zijde van de belastingdienst, maar zoals dat gaat bij relaties komt dit uiteraard van beide zijden. De NOB is zich zeer bewust van de maatschappelijke kritiek op bepaalde aspecten van ons vak.

De NOB-bestuur gaat daarom verder op het pad dat we zijn ingeslagen met de aanpassing van de Code of Conduct, afgelopen jaar. We hebben daarvoor een roadmap ontwikkeld die we vanochtend op onze ALV bespraken. Daarmee geven we invulling aan de oproep van de Staatssecretaris van Financiën tot een sectorbrede tax governance code voor bedrijven en hun adviseurs. VNO-NCW heeft ook al aangegeven de handschoen op te pakken. Maar ik zeg erbij dat de NOB middels haar Code of Conduct, de opleidingen en het tuchtrecht al jaren stuurt op goede invulling van de eer en waardigheid van het beroep. Fiscale ethiek is vast onderdeel van opleiding programma. Het streven van het bestuur is om zo snel mogelijk, maar uiterlijk op de volgende ALV een uitwerking en meer concrete invulling te presenteren van wat wij van onze leden verwachten ten aanzien van het in aanmerking nemen van de maatschappelijke aspecten bij het adviseren van onze cliënten. Tijdens het congres vanmiddag zal daar ook ruim aandacht aan worden besteed.

Dames en heren, ik ga afronden. Vandaag vieren bij onze 65^e verjaardag tijdens een prachtig lustrumcongres. We kijken terug naar de afgelopen 65 jaar en vooral ook vooruit naar de komende 65 jaar. Want er is een hoop traditie bij de NOB, maar wij zien vooral uit naar onze en uw rol in de toekomst!

Ik wens u veel plezier vandaag en geef graag het woord aan de dagvoorzitter van het lustrumcongres, Jeroen Smits.

Zoetmulder
18 juni 2019

-----+++++-----